

VIRKSOMHETSPLAN FOR DØNNA BARNEHAGE

2019 - 2022

Velkommen til Dønna barnehage.

Virksomhetsplanen er et arbeidsredskap for oss i barnehagen, og en informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid, samt et utgangspunkt for dere foreldre til å påvirke innholdet i barnehagen.

Vi har valgt å dele den vanlige årsplanen inn i to, en virksomhetsplan og en årsplan. Dette var også et ønske fra siste brukerundersøkelse fra foreldrene.

Virksomhetsplanen vil fungere som en overordnet plan over lengre tid, og årsplanen går mer på det daglige arbeidet i barnehagehverdagen. Vi er et livlig og flott personale, som gleder oss til å bli kjent med og ta vare på ditt barn.

Vi har tro på og mener det er viktig å skape gode relasjoner i barnehagen. Det er det som er byggesteiner i det pedagogiske arbeidet vårt. Gode relasjoner er en viktig forutsetning for barns læring og utvikling.

Dønna barnehage ønsker å medvirke til en god barndom. Vi ønsker å gi barna en trygg hverdag med gode barndomsminner. Det å gi gode utviklings- og aktivitetsmuligheter betyr for oss å gi barna gode hverdagsopplevelser med mye lek og humor, glede og latter, omsorg og trygghet. Hos oss haster det ikke med å bli stor, for barndommen har en egenverdi i seg selv.

Jeg skulle ønske dagens barn

lekte mer enn de gjør.

For den som leker som liten

får en rikdom inni seg

som man kan øse av hele livet.

Man bygger opp en varm og

hyggelig verden inni seg.

En verden som gir styrke om livet blir vanskelig

et sted man kan ty til i motgang og sorg.

Astrid Lindgren.

VIRKSOMHETSPLAN FOR DØNNA BARNEHAGE

KAP. 1.

1 Innledning

- 1.1 Barnehagens samfunnsmandat
- 1.2 Presentasjon av barnehagen
- 1.3 Barnehagens styringsdokument
- 1.4 Visjon

KAP. 2 BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

- 2.1 Verdigrunnlag
- 2.2. Danning gjennom omsorg, lek og læring
- 2.3 Barns medvirkning
- 2.4 Voksenrollen
- 2.5 Refleksjon, planlegging og vurdering
- 2.6 Progresjon
- 2.7 Mobbeplan
- 2.8 Ekstern barnehagevurdering
- 2.9 Digitale verktøy

KAP. 3 SAMARBEID

- 3.1 Overgang barnehage - skole
- 3.2 Samarbeid med andre instanser
- 3.3 Foreldresamarbeid og foreldremedvirkning

KAP.4 PERSONALSAMARBEID OG KOMPETANSEUTVIKLING S

- 4.1 Personalsamarbeid
- 4.2 Kompetanseutvikling

KAP. 5 PROGRESJON FOR FAGOMRÅDENE

Kap.1. INNLEDNING

Dønna barnehages virksomhetsplan er en langtidsplan for å sikre god kvalitet og utvikling i barnehagen. Den bygger på Barnehageloven, Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og Kommunale planer. I denne planen ønsker vi og redegjør for hvem vi er og hva vi står for. Den skal fungere som et arbeidsdokument for personalet. Den danner grunnlag for foreldres medvirkning, og som informasjon til politikere, tilsynsmyndighet og andre samarbeidspartnere.

I tillegg til virksomhetsplan, blir det en årsplan som sier noe om mål og metoder for akkurat det kommende året.

1.1 Barnehagens samfunnsmandat:

Utgangspunktet for all barnehagedrift er Lov om barnehager.

§1 Formål:

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene. Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

Rammeplan:

Målet med rammeplanen er å gi styrer, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Rammeplanen gir også informasjon til foreldre, eier og tilsynsmyndighet.

Rammeplanen retter seg derfor mot:

- barnehagens personale, som et redskap for planlegging, dokumentasjon og vurdering
- foreldre/foresatte, for å gi innsikt i barnehagens virksomhet og mulighet til medvirkning og medbestemmelse i henhold til barnehageloven § 4
- barnehageeiere, som kan fastsette retningslinjer for lokal tilpasning av rammeplanen (§ 2) og som har ansvar for at den enkelte barnehage har de nødvendige rammebetingelsene
- kommunen, som har ansvar for å føre tilsyn med at alle barnehagene i kommunen driver en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet i samsvar med lov og forskrifter (§ 16)

1.2 Presentasjon av barnehagen:

Den nye Dønna barnehage ble ferdig bygget i 2019, og eies og drives av Dønna kommune. Barnehagen har lyse og flotte lokaler med et fantastisk uteområde. Barnehagen ligger i naturskjønne omgivelser sentralt på Solfjellsjøen. Her er det kort vei til flotte turområder, strender, skole, bibliotek og fotballbaner.

I Dønna barnehage er det 2 avdelinger: Spurven og Tiriltunga.

Hver avdeling har en grunnbemanning beregnet ut fra bemanningsnormen, og pedagognormen. I alle avdelingene er det både barnehagelærere, fagarbeidere og assistenter. I tillegg er det styrer i 100 %, lærling og arbeidspraksisperson. Vi tar også imot språkpraksiselever og studenter fra videregående og høyskoler.

Vi har åpent fra kl. 07.00 – 16.30 mandag til fredag. Onsdag før skjærtorsdag, stenger vi kl.12.00, og julaften og nyttårsaften har vi stengt.

Organisering av arbeidsdagen

Vi har delt inn arbeidsdagen i vaktssystem, med tidligvakt, mellomvakter og seinvakter. De 4 pedagogiske ledere har 4 timer plantid tid hver uke, som ikke er bundet til barnegruppa. Denne tiden blir forsøkt tatt ut på mandager og onsdager. Disse timene er knyttet til for og etterarbeid knyttet til det pedagogiske arbeidet på avdelingene.

En dag i måneden er det avdelingsmøter for hver avdeling. Dette foregår i åpningstiden og personalet og styrer fra den andre avdelingen passer da barna på den aktuelle avdelingen. I tillegg har pedagogene møte en gang på mnd.

Personalmøtene blir gjennomført rette etter arbeidstid en gang i måneden.

1.3 Barnehagens styringsdokument:

Barnehagens virksomhet styres av følgende rammer:

- Lov om barnehage.
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver
- Vedtekter for kommunale barnehager i Dønna
- Lov om arbeidsvern og arbeidsmiljø
- Lov om internkontroll, HMS
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv.

1.4 Visjon

Foreldrene og personalet har sammen jobbet fram en visjon for Dønna barnehage.

TRIVSEL, LEK OG GLEDE, DØNNA BARNEHAGE ER STEDET

Kap. 2 BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

2.1 Verdigrunnlag:

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, i samsvar og forståelse med barnas hjem (Rammeplanen)

Verdier i Dønna barnehage:

OMSORG: Barnehagens innhold skal være preget av nærhet og varme, innlevelse og hengivenhet. Vi skal ta vare på hverandre, skape et trygt fellesskap der alle føler tilhørighet. Trygt fellesskap innebærer også klare rammer om hva som er lov/ikke lov. Vi skal motivere og skape trivsel blant barn, foreldre og ansatte.

RESPEKT: Respekt for oss er å utvikle sosiale barn som tar ansvar for seg selv, omgivelsene og andre, i tillegg til å utvikle selvtillit og selvstendighet. I vår barnehage legger vi vekt på at hvert enkelt barn er unikt og enestående. Det er vesentlig for barnet å møte en ansatt som har evnen til å lytte til barnets unikheter. Da kan barnet lære seg å bli kjent med sine egne unike sider. For oss betyr dette respekt for hvert enkelt barn og dets familie. Respekt er å ha rom for ulikhet og godta hverandre

TILLIT: For oss er tillit å ha tro på at andre kan utføre oppgaver/utfordringer ut fra egne evner og forutsetninger. Når en gir tillit, så får man tillit. Ved å vise tillit, veilede og gi tilbakemeldinger utvikles medansvar og selvstendighet hos den enkelte. Personalet er åpne, ærlige og har tiltro til hverandre.

LOJALITET: Lojalitet er troskap til lover, vedtak og retningslinjer som er gitt. Lojalitet er også at en argumenterer for sine standpunkt før saker blir avgjort, men følger opp den avgjørelsen som blir tatt. Det er å vise uenighet åpent istedenfor å baksnakke andre. Vi framsnakker Dønna barnehage utad.

TROVERDIGHET: Barn, foreldre og andre samarbeidspartnere skal oppleve at vi er åpne, ærlige og til å stole på. Vi er konsekvent i ord og handlinger, og gjennomfører våre planer. Dette skaper grunnlag for at brukere får tillit til oss.

2.2 Danning gjennom omsorg, lek og læring

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.
(Barnehageloven § 1 Formål, 1. ledd)

Danning:

Danning knyttes til kultur og pedagogikkbegrepet. Danning er noe mer enn oppdragelse og sosialisering. Det er en kontinuerlig prosess så lenge du lever, og prosessen skjer sammen med andre. Barn skaper seg selv og blir skapt i møte med andre mennesker, kultur og historie, natur og samfunn. (En kan tvinge et barn til å tie stille, men vi kan ikke tvinge et barn til å leke eller til å danne personlighet.) Danning skjer "i frihet".

Det handler blant annet om å utvikle evnen til å reflektere over egne og andres handlinger og væremåte.

Vi skal gi barna erfaringer og kunnskaper om omverden, andre mennesker og seg selv. *"De ansatte i barnehagen skal ta med barna på "dannelsesreiser" og åpne lekeverdener og naturens og kulturens verden for ungene."* (Lars Geer Hammershøi)

Vi skal legge til rette for og hjelpe barna til å bli modige, reflekterte og ansvarlige deltakere i de små og store fellesskapet. Danning, identitet og tilhørighet henger sammen. Det er prosesser som starter i de nære relasjonene og forsetter gjennom alle erfaringer på ulike arenaer gjennom hele livet.

I barnehagen har vi dagsrytme, rutiner, temaarbeid, tradisjoner, samvær og lek med ulike erfaringer. Dette er dannelsingsinnhold. Vi må være bevisste på hva og hvem vi tilegner høy eller lavverdi, hva vi prioriterer, hva som løftes frem eller blir usynlig i vår hverdag og praksis. Vi må reflektere over egne holdninger, vaner og væremåte. Arbeidet med danning bygger på vår fagkunnskap og pedagogisk skjønn. Vi må stadig prøve å forstå hvordan barna opplever hverdagen i Dønna barnehage, og kontinuerlig strebe etter bedre vilkår for barnas dannelsingsprosesser.

Omsorg

God omsorg er en forutsetning for god utvikling og er nært knyttet til oppdragelse, danning, trygghet og læring. Mulighet for å kunne gi og ta imot omsorg er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse. I et omsorgsfullt miljø vil barna gradvis lære å ta større ansvar for seg selv og fellesskapet.

Alle barn har rett til og skal møtes med omsorg. Omsorg i barnehagen handler ikke bare om den praktiske art som snuetørking, bleieskift og trøst. Omsorg i barnehagen handler om relasjonene mellom personalet og barna.

Vi synes det er viktig at barnet blir møtt som det unike det er, at hvert barn blir sett på som et enkelt individ. Alle ansatte på avdelingen og i barnehagen er ansvarlige for at hvert enkelt barn blir sett, og at barna har en god dag i barnehagen

I Dønna barnehage møter barn personal som:

- Ser det unike i hvert enkelt barn, samtidig som vi skaper gruppefellesskap.
- Møter barn på en engasjert og levende måte
- Veileder og støtter barn i ulike situasjoner

- Møter barn med høflighet og respekt
- Har stort fokus på å skape trygghet
- Trøster, oppmuntrer, ler og gir et fang å sitte på når det trengs

Slik gjør vi det:

- Personalet er bevisste på sine egne holdninger og betydningen av å være en god rollemodell og gode omsorgspersoner
- Personalet setter av tid i hverdagsituasjoner.
- Personalet gir aksept for barns følelser

Lek

Lek, både ute og inne, står sentralt i barnehagen og i barndommen. Lek er en del av barnekulturen, og lek er glede, begeistring og fantasi. I et leke felleskap legges grunnlaget for barns vennskap med hverandre. Det å få delta i lek og få venner er grunnlaget for barns trivsel og menings skaping i barnehagen. Vi setter fokus på lek. Lek som egenverdi, lek som kreativitet og lek som innfallsvinkel til å nå de pedagogiske målene og for læring.

Vi mener at et godt lekemiljø er et godt læremiljø. For oss er det viktig at leken får gro og at det settes av mye tid og fokus på leken, både som læringsarena og trivsel for barna.

Personalets oppgave er å være tilgjengelig, støttende, inspirerende og oppmuntrende til leken.

Leken er barnas viktigste uttrykksform og den skal derfor ha en fremtredende plass i barnas liv i barnehagen. .

I Barnehageloven § 2 står det: Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser. Leken er et allment, menneskelig fenomen der barna har høy kompetanse og engasjement. Leken kan romme glede og humor og er en grunnleggende livs- og læringsform som kan styrke barnas pågangsmot. Allerede ved ett års alderen, viser barna gjennom kroppslige handlinger at de forstår hverandres hensikt og mening i felles lek. De roper og ler, danser og klapper seg inn i relasjoner, vennskap og felleskap. Samtidig som leken er barnas eget estetiske uttrykk, som har egenverdi, har den også en instrumentell funksjon ved at man lærer gjennom lek. Gjennom leken kan barna utfordre seg selv fysisk, både finmotorisk og grovmotorisk. De lærer dessuten å vente på tur, vise omsorg for eller motta omsorg fra andre, gjenkjenne og forstå andre menneskers følelser, øve seg i å ta andre menneskers perspektiv, utsette egne behov og ønsker, takle konflikter, ta initiativ, delta, hevde egne meninger og behov, føle glede og avslapping, forstå lekesignaler og ta ulike roller. Barn kan også uttrykke og bearbeide impulser og inntrykk gjennom lek. Gjennom å legge til rette for et godt lekefellesskap, gir vi muligheter for at barna kan etablere vennskap. Å få delta i lek og få venner er grunnleggende for barnas trivsel og menings skaping i barnehagen.

Vi anser leken som den viktigste arena for læring, derfor jobber vi målrettet med å utvikle venns kapsrelasjoner og gi alle barna lekeerfaring. Barnehagens innhold bør

inspirere til fantasi, skaperglede og utfoldelse. Vi vil gi tid og rom slik at leken kan få utfolde seg kreativt.

Det å synliggjøre hva som finnes av muligheter blir viktig, slik at barna får anledning til å kunne uttrykke seg og til å kunne mestre. Vi mener at dette blir påvirket av voksnes raushet og at rommene gir fleksibilitet. Å gi rom for den fysiske leken på lik linje med annen form for lek, opplever vi som en forutsetning for å imøtekomme alle barna, så vel jenter som gutter. Dagens sammensatte samfunn gir mange inntrykk for barn. I leken har de mulighet til å utfolde seg på egne premisser, uten at voksne setter for snevre rammer for hvordan man skal gjennomføre en aktivitet eller uttrykke seg i leken. Vi ønsker å gi barna erfaringer med å kunne løse konflikter, eller få veiledning fra voksne til å løse problemer som oppstår i leken. Dette krever aktive voksne, som vurderer situasjonene og

I Dønna barnehage møter barn personal som:

- Setter av tid og rom for lek
- Tilrettelegger for et godt lekemiljø
- Er lyttende, støttende og aktiv til stede i barnas lek.
- Tørr å slippe hemninger, bli lekne og hengir seg i lekens magi
- Inspirerer og motiverer til fantasi og skaperglede
- Deltakende voksne

Slik gjør vi det:

- Organiserer hverdagen som gir rom for allsidig lek både ute og inne
- Leser eventyr/bøker, synger og dramatiserer
- Styrker personalet kompetanse om lek, og setter lek som tema på personalmøter, planleggingsdager og avdelingsmøter
- Observere og tar imot innspill fra barna på hva og hvordan de ønsker å leke
- Har ulike materialer tilgjengelig

Læring

Barn lærer i samspill med andre. De lærer gjennom utforskning av omgivelsene. De lærer hele tiden i formelle og uformelle lærings situasjoner. Læring i barnehagen er nært knyttet til lek og omsorg, og læringen er preget av kvaliteten på relasjonen. Barnehageloven sier at barn skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang i barnehagen. Barnehagen skal støtte barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesse, kunnskaper og ferdigheter. I barnehagen skal vi gi barna grunnleggende kunnskaper og kompetanse språklig, kroppslig, sosialt, kulturelt og emosjonelt.

Pedagogene i samarbeid med øvrig personal, har ansvar for å tilrettelegge for et godt læringsmiljø i barnehagen. Vi skal være forskende, imøtekommende og undrende sammen med barna. Vi skal ha et aktivt forhold til barnas læringsprosesser. For at barn skal lære må de trives, være trygge og få utfordringer som passer til nivået de er på. Vi skal gi barna tro på seg selv i møte med nye utfordringer.

Rammeplanens 7 fagområder utgjør en ramme for hva barn skal lære.

I Dønna barnehage møter barn personal som:

- Støtter barns nysgjerrighet og lærelyst
- Har og kompetanse på hvordan barn lærer
- Tilrettelegger for et godt lekemiljø
- Er reflektert over egne holdninger og handlinger
- Har en anerkjennende væremåte
-

Slik gjør vi det:

- Organiserer hverdagen med god tid til lek
- Holder oss faglig oppdatert
- Observerer og dokumenterer barns utvikling
- Tilbyr varierte opplevelser og inntrykk
- Tilrettelegger for at barn får ulike erfaringer innenfor fagområdene i rammeplanen.

2.3. Barns medvirkning:

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.
(Barnehageloven § 3 Barns rett til medvirkning)

Barns medvirkning er nedfelt gjennom FNs barnekonvensjon og i Lov om Barnehager. Det handler ikke om at barna skal "få viljen sin", men rett til å erfare at deres stemme blir hørt, tatt på alvor og har virkning i fellesskapet.

Barna i Dønna barnehage skal bli inkludert i beslutningsprosesser. De skal få si sin mening, bli lyttet til og respektert. Vi skal tenke gjennom barns ønsker og legge til rette for at barn har reelle muligheter til å påvirke hverdagen i barnehagen. Vi skal sette barnet i fokus når beslutninger tas som har betydning for barnets hverdag. Gjennom medvirkning i barnehagen, forberedes barna til deltakelse i et demokratisk samfunn. Det er ikke den sterkeste rett som skal være gjeldene.

De minste barna uttrykker seg ofte kroppslig og følelsesmessig. Det er personalets oppgave å forstå og tolke signalene.

I Dønna barnehage møter barn personal som:

- Er lydhør, ser og tolker det enkelte barns uttrykksmåte
- Er ansvarsfulle, tydelige og som tar hensyn til alle
- Tar barns følelsesmessige uttrykk på alvor
- Lar barn erfare at de er verdifulle og viktige for fellesskapet.

Slik gjør vi det:

- Barn skal jevnlig få mulighet til å delta i planlegging og vurdering
- Organisere hverdagen slik at det gis tid og rom for barnas innspill
- Personalet er bevisst på å være en god rollemodell
- Skape et trygt miljø i barnegruppa der det er aksept for å gi uttrykk for meninger og tanke

2.4 Voksenrollen.

Den voksnes rolle i arbeidet med barna har mye å si for kvaliteten på barnehagetilbudet. Gjennom ekstern barnehagevurdering har vi fått tilbakemelding om hvordan personalgruppa jobber med den gode voksenmodellen. Det er viktig at vi jobber systematisk både individuelt og felles med å bevisstgjøre personalet i betydningen av voksenrollen. Vi ønsker å ha et spesielt fokus på anerkjennende kommunikasjon.

ANERKJENNENDE KOMMUNIKASJON:

Å være anerkjennende voksne vil si:

I forholdet barn – voksen:

- Godta og bekrefte barnets følelser, tanker og opplevelser gjennom positive tilbakemeldinger.
- og Ha tid og ro til og «vente på» barns tilbakemeldinger
- Sikre samsvar mellom det vi sier og kroppsspråket vårt
- og Ha tid til enkeltbarn og gruppen
- og Følge opp situasjoner og sikre oss at barnet oppfatter situasjonen riktig

I forholdet voksen – voksen:

- Godta ulike meninger og andre ulikheter
- Sikre samsvar mellom kroppsspråk og verbalt språk
- og Være bevisst bruken av ironi
- og Behandle problemer konstruktivt
- og Opptre høflige overfor hverandre

Hva gjør vi for å bli bedre:

- kurs
- veiledning
- diskusjoner
- erfaringsutveksling
- arbeid med mål
- evaluering

VI ANERKJENNER ALLTID FØLELSER, MEN IKKE ALLTID HANDLINGER.

Anerkjennelse og grensesetting skal gå hånd i hånd.

Gjennom felles satsing håper vi på å komme fram til felles målsettinger for voksenrollen i frileken.

2.5 Refleksjon, planlegging og vurdering

Personalet planlegger på planleggingsdager, personalmøter, avdelingsmøter, pedagogisk ledermøter. En plan sier noe om hvordan vi skal jobbe for å nå våre mål. Altså hva barn skal lære og hvordan?

Kritisk refleksjon på eget arbeid er viktig for å bli bedre og det å være i stadig utvikling.

gjennomføring

vurdering

refleksjon

planlegging

Dønna barnehage skal være en lærende organisasjon i stadig utvikling. Dokumentasjon og vurdering er et viktig verktøy for vårt pedagogiske arbeid. Barns læring, trivsel og utvikling må synliggjøres og kontinuerlig observeres og vurderes. Vi skal ha kritisk refleksjon over eget arbeid. Personalet må vær lydhøre for barnas erfaringer og synspunkter, slik at det inngår i vurderingsarbeidet.

I Dønna barnehage dokumenterer vi i form av:

- Årsplan, månedsbrev, ukeplan og observasjoner
- Daglige samtaler i bringe og hente situasjoner
- Bilder og praksis fortellinger
- Foreldremøter og foreldresamtaler

I Dønna barnehage vurderer vi vårt arbeid gjennom:

- Observasjoner av barnegruppen og enkeltbarn
- Tilbakemeldinger fra foreldre, SU og barn
- Refleksjon på møter og planleggingsdager
- Evaluering av Årsplan.

2.6 Progresjon

Med progresjon menes fremgang, fremskritt, utvikling

Barn utvikler seg i forskjellig takt på ulike områder. De er ulike, noen lærer forttere enn andre. Vår oppgave er å møte barnet på det nivået de befinner seg i. Barn skal oppleve mestring, samtidig som de får utfordringer til å lære nye ting og opparbeide god selvfølelse. Det er viktig at vi støtter barnets nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær.

I Dønna barnehage mener vi at progresjonen skal følge barnet og ikke en bestemt alder. Utvikling hos barn følger ikke "en trapp oppover", men er mer som et puslespill. Det betyr ikke noe hvilken rekkefølge du legger brikkene på. På bakgrunn av vår kompetanse og erfaring må vi stadig observere og dokumentere hvor barnet er i sin utvikling, og tilrettelegge for det enkelte barns utvikling.

I starten på barnehagelivet som 1- åring, er det utfordring nok å være i sandkassen og på barnehagens uteområde. Etter hvert blir det kortere turer til "Kråkeskogen" og lekeplassene på skolen. Så blir det lengre turer til Jørn fjæra og Kulvikafjæra, og til slutt mestrer barnet turer over Kleiva og andre steder rundt om på Dønna.

På småbarnsavdelingen leses bøker med få ord og store bilder. På førskolegruppa leses fortsettelses bøker med kapitler og lange setninger.

2.7 Mobbeplan:

Hva er mobbing:

Mobbing er et begrep som benyttes i ulike sammenhenger. Det er viktig at vi alle har en felles forståelse for hva mobbing er.

Med mobbing mener vi gjentatte negative eller «ondsinnnet» atferd fra en eller flere rettet mot noen som har vanskelig for å forsvare seg. Systematisk utestenging eller gjentatt erting på en ubehagelig måte er også mobbing.

Vi kan si at mobbing har tre viktige kjennetegn:

- Trakasseringen er ondsinnnet og rammende.
- Den pågår over tid.
- Det er ubalanse i styrkeforhold, både fysisk og psykisk.

Hva kan gjøres i barnehagen:

Vi må skape et miljø for nullvisjon for mobbing både blant barn og voksne,

Vi må jobbe målbevisst med sosial kompetanse.

Vi må anvende anerkjennende kommunikasjon og Relasjonskompetanse.

Vi må vektlegge voksenrollen og ha et godt samarbeid med foreldrene.

Tiltak:

Personalet skal arbeide med vennskap og barns samspill i lek, sosial kompetanse og språklige ferdigheter.

Personalet skal jobbe for et godt psykososialt miljø

Personalet skal være støttende tilstede i barns sosiale utviklingsprosess.

Personalet skal være aktivt deltakende og mentalt tilstede slik at de er oppmerksom på barns trivsel og samhandling.

2.8 Ekstern barnehagevurdering:

Med utgangspunkt i ønske om å heve kvaliteten i barnehagene i regionen ble barnehager i Dønna og Herøy kommune tatt ut for delta i opplæring av UDIR sitt eksterne barnehage veiledningsprogram.

Fra Dønna barnehage deltok Lena Kristin Lorentzen og Eva Solfjeld.

Ekstern barnehagevurdering skal bidra til et best mulig utviklingsarbeid i barnehagen, og skal ha et helhetlig fokus

Vurderingsområdet tar utgangspunkt i barnehagen sitt ståsted, og handler om barnehagehverdagen – element som vil gjøre hverdagen til barna og de ansatte bedre, og gjøre de ansatte bedre i stand til og utføre sine primære oppgaver knyttet til barna sin trivsel, læring og utvikling. Barnehagen blir vurdert ut fra et skreddersydd fremtidsbilde som skildrer barnehagen sitt ønske om framtidig tilstand, og er bygd opp på bakgrunn av lover og forskrifter.

Ekstern vurdering involverer barna, foresatte og hele personalgruppa og skal være et godt verktøy for refleksjon og drøftinger, og kan bidra til åpen og bred debatten om barnehagen sine mål, innhold, oppgaver og kvalitet.

Ekstern barnehagevurdering er et grunnlag for tilstandsrapport om barnehagen, og et nødvendig grunnlag for og få til utvikling.

Hva er nå situasjonen-erkjenne behov for endring-ønska situasjon?

Barnehagevurderingen ble gjennomført av «likemenn». Det vil si at det er barnehagelærere, styrere, pedagogiske ledere eller barnehagefaglig ansvarlig som gjennomfører ekstern vurderingen.

For Dønna barnehage kom det to vurdere fra Herøy barnehage, som hadde intervju med barn, personal og foreldre, og tok utgangspunkt i valgte fremtidsbilde for oss.

Ut fra resultatene av gjennomført ståstedsanalyse valgte Dønna barnehage område/tema for vurderingen:

Personalet i Dønna barnehage legger til rette for et godt språkstimulerende miljø.

Hva sa rapporten etter endt vurdering, og hvordan skal barnehagen jobbe videre med utviklingsområdene som kom fram:

1. Hvordan kan barnehagen skape rutiner og system som sikrer at hvert enkelt barn blir sett og hørt hver dag?
2. Hvordan kan personalet være aktive voksne i dialog med barn, som bidrar til robusthet?
3. Hvordan kan man utvikle et felles verdisyn i en personalgruppe, når man ikke har definert hva en «god voksenmodell» er?

2.9 Digitale verktøy:

Bruk av IKT I følge Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, bør barna i barnehagen få oppleve at digitale verktøy kan være en kilde til lek, kommunikasjon og innhenting av kunnskap.

Vi er bevisste på at alle mennesker har ulike måter å lære på, og vi vil støtte barnas lærelyst gjennom bruk av IKT (Informasjons- og kommunikasjonsteknologi). Vi ønsker å gi barna en digital kompetanse slik at de kan ta i bruk digitale verktøy og medier på en kreativ og kritisk måte.

På allrommet har vi touch skjerm som er koblet til internett.

Vi har to dokumentkamera som kan kobles opp mot touch skjermen og vi har fire ipader.

Nettet bruker vi først og fremst til å søke bilder og informasjon i forhold til tema som barna er opptatt av. Det er alltid en voksen sammen med barna i disse situasjonene. I tillegg kan vi bruke nettet til å komme inn på ulike nettsider som tilbyr seriøse spill og oppgaver for barn i barnehagealder. Vi tar også i bruk ulike læringsprogram som utvikler barns begreper, de øver opp kategorisering, koordinering og konsentrasjonsevne. Vi ser at barnas engasjement rundt datamaskinen ofte skaper et positivt sosialt fellesskap, der de gir hverandre motivasjon og veiledning. I barnehagen har vi også digitale kameraer og fargeskrivere som vi tar i bruk sammen med barna. Mange ser på ulike typer medieteknologi som en trussel i forhold til den frie leken. Vi ser på den som noe vi har i tillegg og som et nytt språk som vi må lære å mestre. For at barna skal tilegne seg nye ferdigheter eller nye måter å tenke på, trenger de støtte fra voksne, først og fremst for at programvarene ikke skal virke passiviserende i det lange løp. IKT i barnehagen er i kontinuerlig utvikling og dette krever at de voksne hele tiden forholder seg kritisk til bruk av og innhold i den.

Barnehagen er i gang med å lage en opplæringsplan og innkjøpsplan for temaet.

Personalet har besøkt Kirketunet barnehage på Mo for å lære å se mere av hvordan dette kan brukes for barnehagebarna.

Kap. 3. SAMARBEID

3.1 Overgang barnehage - skole

Barnehagen skal i samarbeid med skolen legge til rette for en trygg og god overgang fra barnehage til skole.

I førskolegruppa ønsker vi å gi barna trygghet på ”hvem jeg er” og ”hva jeg kan, gjennom å tilby minnerike og opplevelsesrike aktiviteter. Vi har fokus på trygghet, samarbeid og nysgjerrighet. Vi besøker skolen og går på langturer. Førskolegruppa starter opp i slutten på september.

I Dønna barnehage skal førskolebarna møte personal som:

- Vektlegger og har fokus på mestring.
- Skaper et trygt miljø der vennskap bygges.
- Har en anerkjennende væremåte, slik at selvfølelsen styrkes
- Tilbyr opplevelsesrike aktiviteter
- Hjelper og støtter barna til å bli selvstendige.

Slik gjør vi det:

- Møtes ca. 1 gang pr. uke
- Prosjektarbeid med ulike tema
- Leser bøker og spiller spill
- Turdager og utflukter
- Besøker skole/sfo
- Overgangsmøter med skolen i mai

3.2 Samarbeid med andre instanser:

Som barnehage har vi flere samarbeidspartnere. ”*For barn og foreldre skal få et mest mulig helhetlig tilbud til beste for barn oppvekst og utvikling, kreves det at barnehagen samarbeider med andre tjenester og institusjoner i kommunen... Både foreldre og barnehage kan ha behov for å samarbeide med ulike hjelpeinstanser*” (Rammeplanen, s 59)

Dønna barnehage samarbeider med ulike hjelpeinstanser som helsestasjon, PPT, Barnevernet og BUP.

Vi samarbeider også med den private barnehagen i kommunen.

3.3 Foreldresamarbeid og foreldremedvirkning:

I Barnehageloven § 4 står det at hver barnehage skal ha et samarbeidsutvalg. Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ sammensatt av likt antall foreldre/foresatte og ansatte.

Dønna kommune deltar med en representant i barnehage.

Foreldre og ansatte må samarbeide for å gi barna et trygt og godt oppvekstmiljø. Et samarbeid som bygger på gjensidig respekt og tillit. Foreldre skal oppleve Dønna barnehage som en god plass for barna deres.

Den daglige kontakten ved levering og henting er viktig for oss. Det gir barnet trygghet, når de opplever at foreldre er trygge på de ansatte. Dette er svært viktig for barnets trivsel i barnehagen.

Vi ønsker å få tilbakemelding på den jobben vi gjør, både det som er bra og det som kan gjøres bedre. Vi vil at foreldre tar kontakt med pedagogisk leder eller styrer, dersom de har noe å drøfte med oss.

Det tilbys 2 foreldresamtaler pr år og foreldremøter. Utover dette kan foreldre og personalet avtale samtaler etter behov. I tillegg er det felles arrangementer i regi av barnehagen og FAU.

Foreldre har en formell innflytelse på barnehagens virksomhet gjennom Samarbeidsutvalget (SU)

I Dønna barnehage møter foreldre personal som:

- Er faglig kompetente, imøtekommende og serviceinnstilt
- Bygger på gjensidig åpenhet, respekt og tillit
- Gir daglig info om hverdagen til barnet
- Skaper trygge rammer for foreldre og barn

Slik gjør vi det:

- Tilbyr foreldresamtaler 1 – 2 ganger pr. år
- Inviterer til foreldremøte minst 1 gang pr. år
- FAU og SU
- Daglig kontakt ved levering og henting
- Månedsbrev, månedsplaner.

Kap. 4 PERSONALKLIMA OG KOMPETANSEUTVIKLING

4.1 Personalsamarbeid:

Mål: Personalet skal ha en positiv arbeidsdag, der de føler seg inkludert og at arbeidet gir mening.

Vi skal ha et godt arbeidsmiljø og et godt personalsamarbeid. Et godt samarbeid bygger på tillit, trygghet, ærlighet og åpenhet og god kommunikasjon. Samarbeidet vårt skal være preget av glede og humor. Alle ansatte skal oppleve at det er brukt for dem og at de gjør en viktig jobb.

Vi setter av tid til refleksjon og diskusjon om vårt personalsamarbeid på personalmøter, avdelingsmøter, og i medarbeidersamtaler.

4.2 Kompetanseutvikling:

Faglig kompetente personal er den viktigste ressursen vi har i barnehagen. Det er personalet som gir kvaliteten på tilbudet vi gir.

Vi skal være en lærende organisasjon med kontinuerlig kvalitetsutvikling, og som er i stand til å møte nye krav og utfordringer. Dette stiller krav til oss ansatte til å holde oss faglig oppdatert. Vi må henge med i utviklingen og forskning på barn, barndom og barnehagens samfunnsmandat.

Vi må være i stadig utvikling, og skal være oppdatert på nyere forskning og faglitteratur om barn. Vi har alle et eget ansvar for egen personlig utvikling. Vi skal reflektere og evaluere vårt eget arbeid med barna.

Kap.5. PROGRESJON FOR FAGOMRÅDENE

Progresjonsplanen beskriver hvordan barnehagen arbeider med de syv fagområdene og skal være en del av barnehagens læringsgrunnlag. Fagområdene vil sjelden opptre isolert. Flere områder vil ofte være representert samtidig i temaopplegg i forbindelse med hverdagsaktiviteter. Det er viktig at barna får rike, felles opplevelser, å ta del i kunnskaper på mange områder—inspirasjon til lek og godt samspill.

Kommunikasjon, språk og tekst.

Barn trenger språk (nonverbalt og verbalt) for å fungere i lek og samspill med andre barn. Det er viktig at barna føler seg trygge i barnehagen, da er det lettere å formidle hva en ønsker å fortelle. Samlingsstund hver dag brukes til fortellinger, rim, regler, sanger, musikk, bøker og samtaler der barna øver på å lytte og snakke. Å få varierte og ulike erfaringer er viktig for å bli kjent med og forstå ulike begreper.

1—3 år	3-6 år
<ul style="list-style-type: none"> ✚ Opplever og etterligner sanger og sangleker, rim og regler og glede seg over musikk og rytmiske bevegelser. ✚ Barna kan si enkle ord og setninger fra dagliglivet ✚ Barna blir kjent med bildebøker og pekebøker og viser interesse for bøker. ✚ Barna uttrykker følelser. ✚ Etter hvert tar kontakt med andre barn i lek på en konstruktiv måte. ✚ Barna vil forstå og kunne bruke en del begreper (preposisjoner, farger, bokstaver og tall). ✚ Svare på enkelte spørsmål. ✚ Bruke konkrete, fals, språkkista til støtte.	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Kjenne igjen navnet sitt skriftlig og kunne telle, skrive navnet sitt etter hvert. ✚ Følge med og delta i en samtale med et barn og en voksen-klarert med flere etter hvert. ✚ Huske og gjenfortelle historier og opplevelser. ✚ Sette ord på følelser og kunne formidle ønsker og behov verbalt. ✚ Lytte til andre. ✚ Mengden av begreper som ulike preposisjoner, fargenavn, motsetninger blir bedre. Overbegreper som møbler, klær, entall og flertall kommer etter hvert. ✚ Rim og regler, sangleker utenat. ✚ Delta i lek og etter hvert løse konflikter med verbalt språk. ✚ Skrive og språkrommet.

Kropp. Bevegelse og helse.

Barn er kroppslig aktiv og de uttrykker seg mye gjennom kroppen. Mestringsfølelse gir trygghet og stimulerer til å prøve mer. Barnehagens uteområde innbyr til variert aktivitet og bevegelse i ulendt terreng og ulike lekeapparater. Barnehagen bruker også aktivt både fjæra skogen og fjellet utenfor barnehageområdet. Gjennom kroppslig aktivitet lærer barn verden og seg selv å kjenne. Vi vektlegger sunne matvaner og god hygiene. Gode erfaringer i å være ute i all slags vær og hvordan en bruker og samtidig tar vare på miljøet og naturen.

<p>1 – 3 år</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Barna har grovmotoriske lekemuligheter gjennom ball-lek, balansering, og bevegelse i utfordrende terreng. ✚ Aktiviteter som styrker finmotorikken, som maling, teken, pusle og spise med skje. ✚ Vaske hendene før mat og etter toalettbesøk/stellerom besøk. ✚ Bli kjent med nese, munn, øyne og ører og etter hvert hele kroppen.	<p>3 – 6 år</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Grovmotoriske ferdigheter som hoppe med begge bein samlet, hinke, løpe og balansere, ta imot, sparke og kaste ball, gå i trapper uten å holde seg. Klarte i vanlig klatrestativ og trær. ✚ Finmotoriske ferdigheter slik at en kan tegne et ansikt, menneske og etter hvert andre konkreter med hjelp av øvelse og interesse. Øve på blyantgrepet. ✚ Pusle puslespill med alt i fra 4 brikker til 100. Barna får utfordringer i takt med trening og alder. ✚ Bruke små og store perler, klippe med saks, og tre perler. ✚ Ski og akedag. ✚ Besøke grønnsakåkeren til Jostein i Skaga.
---	---

Antall, rom og form.

Barna lærer romfølelse gjennom å sanse og bruke kroppen. Uteområdet vårt er variert og har ulike lekeapparater hvor barna kan oppleve å være inni, over, under, kripe gjennom og henge i. Barna er tidlig opptatt av tall og telling, de utforsker, argumenterer og ser etter sammenhenger.

<p>1 – 3 år</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Barna lærer å kategorisere leker ved å rydde i hverdagen. ✚ Barna møter ulike former blant annet gjennom klosser og puslespill. ✚ Barna hører antall og tellinger i hverdagen. ✚ Barna leker i klatrestativ og sklie. ✚ Snakker om likheter, ulikheter, kjenne på å øve på begrepene stor, liten, mindre, minst, kort, lang, tung m.m.	<p>3 – 6 år</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Bevege seg i ulendt terreng og bruke trær og klatrestativ. ✚ Barna gjenkjenner ulike former og størrelser som sirkel, trekant, firkant, rektangel og trapes. ✚ Snakke om likheter, ulikheter, kjenne på og øve på begrepene stor, lite, mindre, minst, kort, lang, tung, lett m.m. ✚ Barna sorterer leker i hverdagen, spiller terningspill, brettspill og utfordres på andre spill etter alder og trening. Barna hører og kjenner igjen noen av de matematiske begreper i hverdagen. ✚ Mønster og likheter. ✚ Mål og vekt. ✚ Tallbegreper. ✚ Avstand. ✚ Borddekking og kjøkkenvakt. ✚ Være med på kjøkkenvakt og borddekking. ✚ Lære om klokka.
--	--

Etikk, religion og filosofi.

Vi er opptatt av å videreføre tradisjoner rundt høytider og samtidig skape et miljø der alle viser toleranse og respekt for hverandre i det mangfoldet vi er. Vi må øve på sosial kompetanse slik at barna øver på å lære seg å komme med i lek, inkludere, vise omsorg, hevde seg i gruppen, kontrollere seg og løse konflikter.

<p>1-3 år</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Barna deltar og opplever kulturarven gjennom høytidsmarkeringer med alle sansene. ✚ Ta hensyn og vise omsorg for hverandre, - de voksne er gode forbilder av omsorg og trygghet i barnehagen. ✚ Uttrykke følelser og ønsker. ✚ Begynne å forstå forskjell på rette og galt.	<p>3 – 6 år</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Ha tid til samtaler – undre oss sammen av og til og filosofere. ✚ De voksne i barnehagen må være gode forbilder og gi videre positive holdninger og verdier. ✚ Kjenne til tradisjoner knyttet til høytider. ✚ Behandle hverandre med respekt og ha toleranse for at vi er ulike og har ulike grenser. ✚ Lære og øve på sosial kompetanse. ✚ Bli kjent med ulike kulturer og livssyn – vi følger opplegget fra FORUT. Dette er spesielt rettet mot førskolebarna. ✚ FN markering. ✚ Vi jobber med sosial kompetanse, steg for steg. ✚ Høflighet og vennskap.
---	---

Nærmiljø og samfunn.

Vi er opptatt av at barnehagebarna blir kjent i sitt nærmiljø og at vi bor på øya Dønna. Vi går jevnlig på turer i området og styrker barnas tilknytning til nærmiljøet. Barna blir godt kjent med skolen, lekeplassen, biblioteket, kirken og andre viktige kulturplasser. Vi arbeider med barns medvirkning og dette er første skritt til å bli kjent med deltakelse i et demokratisk samfunn.

1 – 3 år	3 – 6 år
<ul style="list-style-type: none"> ✚ Barna øver på å huske navnet på de andre barna og voksne gjennom navneleker. ✚ Barna blir kjent med og utforsker barnehagen inne og ute. ✚ Barna utvikler gruppefølelse gjennom samling og fellesaktiviteter. ✚ Kjenne seg igjen i nærmiljøet rundt barnehagen. ✚ Vi besøker biblioteket, kråkeskogen og lekeplassen. ✚ Familiehuset.	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Kjenne til noen av de vanlige stedene i nærmiljøet. Kirken, biblioteket, butikken, skolen, flerbrukshallen, sjøen, fjæra, fjellene og skogen. ✚ Kjennskap til kollektivtransport på Dønna, slik som buss, ferje, og båt. ✚ Barna lærer om andre barn i andre land gjennom Forut prosjektet. ✚ Kjenne til noen enkle trafikkregler. ✚ Lucia besøk på omsorgsheimen. ✚ Samefolkets dag 6. februar. ✚ Trafikkopplæring. ✚ Museumsbesøk og besøk andre viktige plasser på Dønna.

Natur, miljø og teknikk.

Barnehagen bruker naturen i skogen i fjæra og nærområdet utafor barnehagen hele året. De største barna går lengere turer, og har fast turdag en dag i uka. Barna opplever årstidene som endre seg og hvordan vi kan bruke og få ulike erfaringer av den.

1 – 3 år

- ✚ Oppleve å sanse årstidene og naturen med fugler, dyr og vekster.
- ✚ Gode opplevelser i naturen gjennom alle årstider og i all slags vær.
- ✚ Barna smaker på frukt, bær og grønnsaker. De blir kjent med noen husdyr og dyr i skogen og noen fugler og blomster slik som spurv, ørn, kråke, hestehov, tiriltunge, kvitveis og løvetann.
- ✚ Tegning, maling og bygging.
- ✚ Plante frø.

3 – 6 år

- ✚ Få gode opplevelser ute i barnehagen så vel på turer og i fjæra.
- ✚ Gled oss over forandringer i naturen. Ta hensyn når vi er ute på tur, rydde etter oss. Lære om årstidene og kjenne de igjen.
- ✚ Barna bør kunne kjenne igjen de vanlige blomstrende, fuglene, insektene og dyrene vi ser og møter.
- ✚ Vi lærer og ser endringene i naturen.
- ✚ Vi har litt forskning og prosjekter med førskolegruppa. Vi lærer om kildesortering, være nysgjerrige og har respekt for naturen.
- ✚ Eksperimentere med van, is og snø.
- ✚ Plante frø.

Kunst, kultur og aktivitet.

Barnehagen er en kulturarena med rom for kreativitet og skaperglede. Vi prøver å bruke dramalek i samlinger eller i grupper. Vi ønsker å føle samhørighet ved å være sammen om kulturelle opplevelser og å gjøre eller skape noe sammen som teater for hverandre eller dra ut og se. (vi får invitasjon fra skolen noen ganger i året). Faste tradisjoner gjennom året skaper en barnehagekultur som de er med på å formidle og fornye.

<p>1 – 3 år</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Barna blir introdusert for forskjellige formingsmateriell. ✚ Vi jobber med enkel eventyr og fortellinger med hjelp av konkreter, flanellograf og stemmebruk. ✚ Bruke musikk og drama i hverdagen i samlingsstund og lek.	<p>3 – 6 år</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Stimulere til bruk av fantasien, kreativiteten, tenkning og skaperglede. ✚ Lære og dramatisere kjente eventyr. ✚ Bruke mimikk og drama i hverdagen. ✚ Ha fokus på humor. ✚ Barna skal male, tegne, veve og bruke ulike materialer. ✚ Prøve ut IKT, ipad og kamera. ✚ Vi lærer gamle sangleker.
--	--